

Modelový příklad - Práva dítěte

13letá dívka je svěřena do péče své matky. Soud určil otci pravidelné návštěvy. Poslední tři měsíce dívka návštěvy u otce odmítá, a to bez uvedení důvodu. Otec se domnívá, že je manipulována matkou, a on má na návštěvy právo. Při poslední plánované návštěvě nedbal dívčiných protestů, a posadil ji do auta, ačkoli se fyzicky i slovně bránila. Došlo v tomto případě k porušení práv dítěte?

Podle nálezu Ústavního soudu z 13. 10.2014 sp. zn. III ÚS 2462/14 má dítě právo říci, že se nechce stýkat s druhým rodičem – v tomto případě s tatínkem. Podle daného nálezu tedy nelze nutit ani dítě, ani matku (pečujícího rodiče) ke styku, případně ani ke střídané péči.

Shodou okolností bylo v této posuzované věci dítěti 13 let a Ústavní soud konstatoval, že pokud dítě odmítá otce, nelze pokutami přimět matku, aby dítě nutila k uskutečnění styku. Výchovné působení rodiče na dítě by totiž mělo být v racionálních mezích a „pokud dítě rodiče odmítá, musí soud reflektovat jeho názor, a výkon rozhodnutí či pokuty se nesmějí stát nástrojem násilné změny projevů osobní vůle nezletilého. Pokud nelze dítě výchovou přesvědčit, že má jít k otci, nelze je nutit ke splnění této povinnosti všemi dostupnými prostředky.“

Zákon hovoří v této souvislosti také o tom, že dítě starší dvanácti let je schopno informaci přijmout, vytvořit si vlastní názor a tento (rodičům či soudu) sdělit.

V uvedeném případě je ke zvážení informovat o aktuálním stavu příslušný OSPOD a příslušného kontaktního pracovníka s tím, že dítě odmítá navštěvovat druhého rodiče z konkrétních důvodů, a řešit nastalou situaci ve spolupráci s OSPOD. Nicméně nález Ústavního soudu hovoří jasně.

Je také možné, že celá věc skončí u opatrovnického soudu ve věci návrhu na úpravu styku. Nicméně z praxe je pravděpodobné, že soud bude také přihlížet ke skutečnostem, který rodič je více spolupracující. Tedy v této návaznosti je nasnadě doporučit spolupráci s OSPOD.

Celou záležitost mohou také rodiče řešit například u mediátora nebo v rámci rodinné terapie, kde se zaměří na převzetí svých rodičovských kompetencí a vzájemné vyjasnění rolí. Jde především o uvědomění faktu, že jejich společné dítě není nástroj k boji o rodičovskou moc, ale je důvodem, proč být lepším člověkem, a důvodem, proč by rodiče měli chtít být schopni bavit se v klidu a bez urážek o praktických věcech, které se týkají jejich společného dítěte.